

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ AI VÀO NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC, PHỔ BIẾN PHÁP LUẬT Ở ĐƠN VỊ CƠ SỞ QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM HIỆN NAY

Bùi Văn Trinh
Trung đoàn 24, Sư đoàn 304 Quân khu 2

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ, trí tuệ nhân tạo (AI) trở thành một trong những công nghệ nền tảng góp phần thay đổi căn bản phương thức giáo dục và truyền thông pháp luật. Việc ứng dụng AI trong công tác giáo dục, phổ biến pháp luật tại các đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao chất lượng giáo dục chính trị, pháp luật, củng cố kỷ luật, tăng cường ý thức tự giác chấp hành pháp luật, điều lệnh của cán bộ, chiến sĩ.

Từ khóa: AI giáo dục; phổ biến pháp luật; đơn vị cơ sở.

APPLICATION OF AI TECHNOLOGY TO ENHANCE EDUCATION QUALITY AND LEGAL DISSEMINATION IN GRASSROOTS UNITS OF THE VIETNAM PEOPLE'S ARMY TODAY

Bui Van Trinh
Regiment 24, Division 304, Military Region 2

Abstract: In the context of rapid digital transformation, artificial intelligence (AI) has emerged as one of the foundational technologies fundamentally reshaping methods of education and legal communication. The application of AI in education and legal dissemination within grassroots units of the Vietnam People's Army plays a crucial role in improving the quality of political and legal education, strengthening discipline, and fostering greater self-awareness among officers and soldiers in complying with laws and military regulations.

Keywords: AI in education; legal dissemination; grassroots units.

Nhận bài: 18/08/2025

Phản biện: 20/09/2025

Duyệt đăng: 25/09/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh chuyển đổi số quốc gia đang diễn ra mạnh mẽ trên mọi lĩnh vực, trí tuệ nhân tạo (AI) đã và đang trở thành một trong những công nghệ then chốt góp phần nâng cao hiệu quả quản lý, đào tạo và truyền thông xã hội. Đối với Quân đội nhân dân Việt Nam, việc ứng dụng AI trong giáo dục, phổ biến pháp luật ở đơn vị cơ sở không chỉ là yêu cầu tất yếu của tiến trình hiện đại hóa quân đội mà còn là giải pháp quan trọng nhằm đổi mới phương thức giáo dục chính trị, nâng cao nhận thức pháp luật, ý thức tổ chức kỷ luật và trách nhiệm của cán bộ, chiến sĩ.

Thực tiễn cho thấy, công tác giáo dục, phổ biến pháp luật tại các đơn vị cơ sở thời gian qua đã đạt nhiều kết quả tích cực, góp phần xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức. Tuy nhiên, trước yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới, phương thức tuyên truyền, phổ biến pháp luật truyền thống bộc lộ nhiều hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu về tính kịp thời, đa dạng, sâu rộng và cá nhân hóa thông tin. Sự phát triển nhanh của công nghệ AI mở ra cơ hội để đổi mới toàn diện công tác này, gắn giáo dục chính trị, pháp luật với chuyển đổi số, nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu và tính chính quy của quân đội. Vì vậy, việc nghiên cứu, nhận diện đúng tiềm năng, thách thức và khả năng ứng dụng

AI trong giáo dục, phổ biến pháp luật ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam có ý nghĩa quan trọng cả về lý luận và thực tiễn, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận và thực tiễn về ứng dụng công nghệ AI vào nâng cao chất lượng giáo dục, phổ biến pháp luật ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam

Trí tuệ nhân tạo (AI) là sản phẩm tiêu biểu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, được xem là công nghệ nền tảng trong tiến trình chuyển đổi số quốc gia. Với khả năng học hỏi, xử lý và phân tích dữ liệu lớn, AI đang tác động sâu sắc đến mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, trong đó có giáo dục, đào tạo và quản lý nhà nước. Về bản chất, AI không chỉ là công cụ kỹ thuật, mà còn là phương tiện nâng cao năng lực nhận thức, ra quyết định và quản lý thông tin, góp phần hình thành mô hình giáo dục thông minh và quản trị tri thức hiện đại.

Trong lĩnh vực giáo dục và phổ biến pháp luật, AI được ứng dụng để cá nhân hóa quá trình học tập, tăng cường tính tương tác, tự động hóa hoạt động đánh giá và cung cấp tri thức theo nhu cầu

riêng biệt của người học. Những công nghệ như học máy (machine learning), xử lý ngôn ngữ tự nhiên (natural language processing), và hệ thống hỏi - đáp thông minh (chatbot, virtual assistant) cho phép xây dựng các nền tảng học tập, tra cứu, tuyên truyền pháp luật có tính mở, linh hoạt và hiệu quả cao. Trên thế giới, AI đã được triển khai rộng rãi trong hệ thống đào tạo quân sự, giáo dục chính trị, và bồi dưỡng kỹ năng nghề nghiệp, góp phần hình thành lực lượng vũ trang có trình độ công nghệ cao, tác phong khoa học và tư duy chiến lược.

Đối với Quân đội nhân dân Việt Nam, việc ứng dụng AI trong giáo dục và phổ biến pháp luật tại đơn vị cơ sở có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Đây không chỉ là yêu cầu của công tác xây dựng quân đội hiện đại, mà còn là giải pháp cụ thể hóa chủ trương của Đảng, Nhà nước và Quân ủy Trung ương về đẩy mạnh chuyển đổi số trong lĩnh vực chính trị tư tưởng. AI giúp đổi mới phương pháp giảng dạy, nâng cao tính trực quan, sinh động trong giáo dục pháp luật; hỗ trợ cán bộ chính trị, báo cáo viên, tuyên truyền viên trong công tác chuẩn bị tài liệu, trình bày nội dung, quản lý quá trình học tập và đánh giá hiệu quả giáo dục trong đơn vị.

Về mặt lý luận, ứng dụng AI trong giáo dục và phổ biến pháp luật ở đơn vị cơ sở gắn liền với quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh về vai trò của tri thức, giáo dục và kỷ luật trong xây dựng quân đội kiểu mới. Hồ Chí Minh từng nhấn mạnh: “Quân đội mạnh là nhờ giáo dục chính trị đúng, kỷ luật nghiêm, tinh thần đoàn kết cao”. Trong điều kiện hiện nay, AI là công cụ hỗ trợ đắc lực để hiện thực hóa quan điểm đó bằng phương thức hiện đại, giúp duy trì nền nếp, kỷ luật tự giác, đồng thời bồi dưỡng năng lực tự học, tự rèn của mỗi quân nhân.

Về thực tiễn, nhiều đơn vị trong quân đội đã từng bước triển khai ứng dụng công nghệ số trong công tác huấn luyện, quản lý quân nhân, tổ chức học tập pháp luật và điều lệnh. Một số học viện, nhà trường quân đội đã sử dụng nền tảng học tập trực tuyến, ngân hàng câu hỏi tự động, phần mềm kiểm tra trắc nghiệm để phục vụ giảng dạy, kiểm tra và đánh giá kết quả học tập của học viên. Các cơ quan chính trị, tư pháp trong quân đội cũng đã xây dựng cơ sở dữ liệu pháp luật quân sự, hệ thống văn bản điện tử và bước đầu nghiên cứu mô hình chatbot pháp lý nội bộ nhằm hỗ trợ tra cứu, giải đáp thắc mắc về chế độ, chính sách, quy định pháp luật, điều lệnh, điều lệ quân đội. Tuy nhiên, thực tiễn triển khai cũng cho thấy một số hạn chế: cơ sở hạ tầng công nghệ tại nhiều đơn vị cơ sở còn thiếu đồng bộ; trình độ tin học và năng lực vận

hành hệ thống AI của cán bộ, chiến sĩ chưa cao; cơ chế quản lý, kiểm soát nội dung và bảo mật thông tin chưa thật hoàn thiện. Mặt khác, nguồn dữ liệu số phục vụ huấn luyện và giáo dục pháp luật còn tản mạn, thiếu cập nhật; chưa có cơ chế phối hợp thống nhất giữa các cơ quan chức năng trong việc khai thác và chia sẻ dữ liệu phục vụ AI.

Từ những cơ sở lý luận và thực tiễn nêu trên có thể khẳng định: ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giáo dục và phổ biến pháp luật ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam là xu hướng tất yếu, phù hợp với yêu cầu đổi mới và hiện đại hóa công tác chính trị trong quân đội hiện nay. Đây là giải pháp mang tính đột phá, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, xây dựng nền nếp chính quy, kỷ luật tự giác, củng cố sức mạnh chính trị tinh thần, hướng tới mục tiêu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam “cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại”.

2.2. Giải pháp cơ bản đẩy mạnh ứng dụng công nghệ AI vào nâng cao chất lượng giáo dục, phổ biến pháp luật ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam hiện nay

Để việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) thực sự trở thành động lực đổi mới phương thức giáo dục, phổ biến pháp luật, góp phần xây dựng đơn vị vững mạnh về chính trị, tư tưởng, kỷ luật, cần có sự chỉ đạo thống nhất, triển khai đồng bộ và cách tiếp cận linh hoạt. Trong đó, trọng tâm là tập trung vào ba nhóm giải pháp có tính nền tảng sau:

Một là, tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo và thống nhất nhận thức về ứng dụng AI trong giáo dục, phổ biến pháp luật ở đơn vị cơ sở.

Ứng dụng AI vào công tác giáo dục và phổ biến pháp luật trong quân đội trước hết là vấn đề nhận thức chính trị, tư tưởng, không thuần túy là bài toán công nghệ. Mỗi cấp ủy, chính ủy, chính trị viên và người chỉ huy phải quán triệt sâu sắc quan điểm của Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương về chuyển đổi số, xác định đây là xu thế tất yếu, là yêu cầu khách quan của quá trình hiện đại hóa quân đội. Việc ứng dụng AI không chỉ giúp đổi mới phương pháp truyền đạt, nâng cao hiệu quả quản lý, mà còn trực tiếp góp phần xây dựng bản lĩnh chính trị, ý thức tổ chức, kỷ luật của cán bộ, chiến sĩ trong điều kiện mới.

Quá trình lãnh đạo, chỉ đạo phải bảo đảm giữ vững nguyên tắc Đảng lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt đối với quân đội; gắn ứng dụng AI với mục tiêu, nhiệm vụ xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức. Cùng với đó, cần phát huy vai trò của cơ quan chính trị, cơ quan khoa học - công nghệ trong tham mưu, đề xuất, hướng dẫn triển khai các mô hình ứng

dụng AI phù hợp với đặc thù từng loại hình đơn vị. Công tác tuyên truyền, giáo dục, bồi dưỡng nhận thức cho cán bộ, đảng viên, quần chúng về lợi ích, cách thức và trách nhiệm trong khai thác AI phải được tiến hành thường xuyên, bài bản, tạo sự đồng thuận và thống nhất cao. Khi nhận thức được nâng lên, niềm tin chính trị được củng cố, công nghệ mới có thể đi vào đời sống quân đội một cách lành mạnh, hiệu quả và bền vững.

Hai là, xây dựng, hoàn thiện hạ tầng công nghệ và cơ sở dữ liệu số phục vụ ứng dụng AI.

Muốn AI phát huy tác dụng trong giáo dục, phổ biến pháp luật, trước hết phải có nền tảng kỹ thuật vững chắc và cơ sở dữ liệu đầy đủ, tin cậy. Các đơn vị cơ sở cần được đầu tư đồng bộ về trang thiết bị công nghệ thông tin, máy chủ, thiết bị lưu trữ và hệ thống mạng nội bộ (intranet) có tính bảo mật cao, bảo đảm khả năng hoạt động độc lập, ổn định trong mọi điều kiện. Việc phát triển hạ tầng phải được thực hiện theo lộ trình thống nhất, phù hợp với Chiến lược chuyển đổi số của Bộ Quốc phòng, tránh tình trạng manh mún, thiếu đồng bộ giữa các đơn vị.

Cùng với hạ tầng, việc xây dựng cơ sở dữ liệu số chuyên biệt về giáo dục chính trị, pháp luật, kỷ luật quân đội có ý nghĩa quyết định. Dữ liệu chính là “nguồn tri thức sống” của hệ thống AI, giúp công nghệ có thể phân tích, gợi ý, trả lời và hỗ trợ ra quyết định một cách chính xác, hiệu quả. Các cơ quan chức năng cần phối hợp xây dựng kho dữ liệu pháp luật quân sự thống nhất, chuẩn hóa và cập nhật thường xuyên, đồng thời bảo đảm cơ chế phân quyền chặt chẽ để phòng ngừa rò rỉ, sai lệch thông tin. Bộ Quốc phòng nên chỉ đạo phát triển các ứng dụng AI nội bộ như chatbot pháp lý, hệ thống hỏi - đáp thông minh, trợ lý ảo quân sự để phục vụ trực tiếp công tác huấn luyện, quản lý và giáo dục pháp luật. Song song với đó, phải thường xuyên rà soát, bảo dưỡng, sao lưu dữ liệu, thiết lập quy trình an toàn thông tin nhiều tầng, coi bảo mật là nguyên tắc sống còn trong mọi hoạt động công nghệ. Khi hạ tầng kỹ thuật và dữ liệu được đầu tư đúng mức, AI sẽ trở thành công cụ đắc lực giúp quân đội quản lý tri thức, điều hành công tác chính trị tư tưởng hiệu quả và chính xác hơn.

Ba là, phát triển đội ngũ cán bộ có tri thức công nghệ, năng lực số và khả năng quản trị hệ thống AI.

Con người là yếu tố trung tâm quyết định hiệu quả của mọi quá trình đổi mới. Trong quân đội, đội ngũ cán bộ chính trị, giảng viên, tuyên truyền viên, báo cáo viên pháp luật chính là lực lượng nòng cốt trực tiếp ứng dụng và phát huy giá trị của AI trong thực tiễn. Do đó, việc xây dựng đội ngũ cán bộ “vừa hồng, vừa chuyên”, có bản lĩnh chính trị vững vàng, có tri thức công nghệ và năng lực số, có khả năng quản lý và vận hành các hệ thống AI là yêu cầu cấp bách hiện nay.

Cần phát hiện, bồi dưỡng và khuyến khích đội ngũ cán bộ trẻ có tư duy sáng tạo, khả năng nghiên cứu, lập trình, tham gia các đề tài khoa học, sáng kiến, cải tiến kỹ thuật phục vụ công tác giáo dục và phổ biến pháp luật. Cấp ủy, chỉ huy các đơn vị cần ban hành cơ chế khuyến khích cụ thể, hỗ trợ đào tạo, tạo môi trường thử nghiệm, khen thưởng kịp thời tập thể, cá nhân có sáng kiến hiệu quả trong ứng dụng AI. Bên cạnh đó, phải tăng cường liên kết giữa cơ quan chính trị, cơ quan kỹ thuật và các viện nghiên cứu, học viện trong và ngoài quân đội để hình thành hệ sinh thái đào tạo, nghiên cứu, ứng dụng công nghệ quân sự, góp phần hình thành đội ngũ cán bộ “thông tin hóa, trí tuệ hóa”, đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội hiện đại, chính quy, tinh nhuệ trong giai đoạn mới.

III. KẾT LUẬN

Ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong giáo dục và phổ biến pháp luật ở đơn vị cơ sở Quân đội nhân dân Việt Nam là xu thế tất yếu của thời đại chuyển đổi số, đồng thời là yêu cầu khách quan trong quá trình xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại. Việc vận dụng công nghệ này cần được tiến hành có định hướng, đặt dưới sự lãnh đạo tuyệt đối của Đảng, bảo đảm chặt chẽ về chính trị, khoa học và pháp lý, hướng tới mục tiêu cuối cùng là xây dựng con người quân nhân thời đại số có tri thức, bản lĩnh, kỷ luật, sẵn sàng nhận và hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ được giao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2022), *Nghị quyết số 29-NQ/TW về tiếp tục đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*, Hà Nội.

Bộ Quốc phòng (2021), *Chiến lược chuyển đổi số Bộ Quốc phòng đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*, Nxb. Quân đội nhân dân, Hà Nội.